

неговия волень хайдушки шъпотъ, — тя следъ преселването си отъ балкана тукъ, намирала случай да подчертае винзги унизителното положение, въ което билъ поставень българинътъ — окованъ въ веригитъ на робството и не еднажъ е говорила за свободата. Така тя създада едни пламенни синове патриоти.

Предприемчивиятъ, трезвень и самобитень български духъ, който пълнилъ сърдцата и душитъ на старитъ Грънчарови, се прелѣлъ и миналъ по наследство въ жилитъ и кръвта на младитъ трима енергични и будни синове патриоти: Моско, Сидеръ и Вичо. Колкото първиятъ отъ тѣхъ и най-голѣмия билъ: пълень, толкова втория — Сидеръ, билъ високъ, личень и буень, а малкиятъ — Вичо, нѣженъ, слабъ и известенъ съ своята пламенна ораторска способностъ.

Заедно съ бащата, дѣдо Костадинъ, тримата синове въртятъ голѣмия дюкянъ; тичатъ, търкуватъ печелятъ и иматъ симпатиитъ на своитъ съграждани и околни търговци. Така работейки неуморно и честно, завързватъ широки търговски връзки съ всички по-видни търговци въ Свищовско, Търновско и Шуменско; добиватъ широкъ търговски кредитъ, издигатъ своето търговско име и увеличаватъ своята икономическа мощъ. Търговията имъ се разрастнала и уголѣмила. Богати търговци на вина, кожи, лой и жита, тѣ иматъ складове, правятъ износъ и продаватъ на едро извънъ България — въ Ромъния, Турция и Египетъ.

Сидеръ Грънчаровъ е билъ търговскиятъ пжтникъ (кърджия) на фирмата „Грънчарови“. Той е пжтувалъ по селата и градоветъ, тамъ, кждето търговската сдѣлка му е налагала; носилъ е много често значителна сума пари у себе си и съ рискъ на живота си е минавалъ опаснитъ и тъмни пжтища по онова размирно време на робството.

А страшни сж били днитъ и ношитъ на безправната рая и на ония, които, като търговци, при липса на желѣзо-пжтни съобщения, ги е чакалъ дълъгъ пжтъ изъ гори, пжтеки и кѣрища, неохранявани отъ официалната турска власть, за да добиятъ печалби; тежка е била задачата на търговеца, който самъ е трѣбвало на самото мѣсто да склучи сдѣлката, — паритъ да брои и стоката да придружи, съ керванъ отъ свои хора охранявана, несигурень съ стоката си, два пжти по-несигурень съ живота си, пжтувайки изъ села, прочути като гнѣзда на разбойници. Разградскитъ, Шуменскитъ и Търновскитъ пжтища сж били пълни съ делиормански хайдути и главорѣзи отъ Тузлука, които грабили и убивали и задавали страхъ и трепетъ на раята и правовѣрнитъ. Грабежитъ и убийствата били обикновено нѣщо. Това не смущавало Сидера — напротивъ: тия обири и нападения, убийства и грабежи, ставащи често и по срѣдъ бѣлъ день сж го извиквали въ нови и чести пжтувания; за-